

**Den offentlige kulturpolitik og de private fonde
Udfordringer, samarbejde og prioriteringer**

Duelund, Peter

Publication date:
2020

Document version
Peer-review version

Citation for published version (APA):
Duelund, P. (2020). *Den offentlige kulturpolitik og de private fonde: Udfordringer, samarbejde og prioriteringer*. 2 sider + 5 powerpoint. Abstract fra Kamp for kulturen - hver dag. Hvem skal nu betale?, Frederiksberg, Danmark.

Den offentlige kulturpolitik og de private fonde skal samarbejde og prioritere!

Oplæg af Peter Duelund til Enhedslisten Kulturfestival januar 2020

Måske ikke så overraskende har de fleste af de såkaldte "filantropiske fonde" vægret sig ved at vedkende sig både magt og offentlighed. Tilhængere af at støtte til kulturinstitutioner, kunst og hverdagens forskellige kulturaktiviteter har hæftet sig ved og undskyldt "fondenes mørkeland" ved at den private støtte til kultur og kunst trods alt er lille i forhold til den samlede offentlige støtte: Af de 19 mia. kroner, der i alt blev bevilget til kulturen i 2017. "Kun 2 mia. kroner fra fondene viser numeriske opgørelser fra såvel Danmarks Statistik og Fondenes Videns Center. Men der er en verden til forskel på de to tal. Mens de 2 mia. fra fondene er frie midler – de kan bruges til at skabe nye ting – er langt de fleste af de offentlige midler bundet til driftsbevillinger og derfor umulige at flytte rundt på.

Det skaber store og principielle kulturpolitiske udfordringer for den offentlige kulturpolitik.

Det ultimative skræk eksempel er Operaen på Holmen, det pompøse operahus, der i 2015 blev skænket af A.P. Møller Fonden som en vældigt generøs »gave til den danske befolkning«. Der var bare lige det, at det ikke er gratis at drive sådan et sted, og på den måde endte det offentlige med at skulle bruge op mod 140 mio. kr. om året på vedligeholdelse og drift, mere end det samlede årlige tilskud til de frie teatergrupper.

Operaen blev med andre ord bygget for fondspenge, men bandt alle de offentlige penge.

Der er altså tale om en kulturpolitik, hvor de private fonde har initiativet, og staten skal bruge skatteborgenes penge til at drifte det, som fondene har sat i gang.

Og det, de sætter i gang, vil ofte være drevet af et ønske om positiv omtale af fonden, for fondenes valuta er legitimitet. Hvis de er med til at realisere fælles mål, opnår de legitimitet. Sætter de på noget, som mange ikke bryder sig om, risikerer de at miste legitimitet. Derfor er faren, at de vil være tilbøjelige til at støtte den laveste fællesnævner, fordi den skal appellere bredest muligt: Projekter, der 'glitrer' og store, spektakulære vartegn som Your Rainbow Panorama, der troner over Aarhus' hustage fra toppen af kunstmuseet Aros.

Det er uomtvisteligt, at kulturlivet ville være fattigere uden de private fonde. Men fordi midlerne i det offentlige er låst fast, har fondene en utrolig magt til at bestemme, hvilke nye projekter der skal sættes i gang.

Det stiller også krav til pressen om at synliggøre konsekvenserne af fondenes bevillinger. Og til politikerne. En af de vigtigste kulturpolitiske opgaver er fra politisk side at finde ud af, hvordan man får det bedst mulige ud af fondene. Hvordan man bruger de mange penge, de sætter i omløb, til at realisere kulturpolitiske mål. Det er faktisk også, hvad fondene selv efterlyser: en langsigtet kulturpolitisk strategi. De har jo ikke lyst til at lukke huller, de vil være med til at udrette ting. Hvis man satser offentlige midler på langsigtede projekter, er det også nemmere at tiltrække private midler.

Forslag

Derfor er det oplagt, at vores nye kulturminister, Joy Mogensen (S), prioriterer at få samlet nogle kompetente kræfter til at formulere en langsigtet kulturpolitisk strategi og forsøger at besvare spørgsmålet:

Hvad vil vi med dansk kulturpolitik i det globaliserede digitale klimabelastede samfund i det 21. århundrede?

Det kræver en ny kulturpolitisk tankegang og finansiering af en ”kulturbaseret samfundspolitik” fra andre kilder end skattefinansieret offentlig kulturstøtte og skattefradragsfinansieret privat kulturstøtte. Det kunne være efter ”krone for krone princippet”, hvor der for hver krone der spenderes til digital hardware investeres en krone til kulturlivet som underlag for en grøn miljøpolitik.

Frederiksberg 25-01-2020

Peter Duelund

Peter Duelund.
Mag.art. in Cultural Sociologi.

Director of Research.
Nordic Cultural Institute
Amalievej 15
1875 Frederiksberg C
Denmark
E-mail: nordkult@post11.tele.dk
Mobil: +45 51330583

Associate Professor Emeritus.
Department of Arts and Cultural Studies
University of Copenhagen
Karen Blixensvej 1
2300 Copenhagen S
Denmark
Email: duelund@hum.ku.dk
Mobil: +45 51330583